

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2013 m. rugpjūčio 23 d. *

Konferencija Anykščiuose

Rugpjūčio 16-osios saulėtą rytą į Anykščius – LPKTS surengtą konferenciją „Sveikatos apsauga ir gerovė visą gyvenimą“, rinkosi visų LPKTS filialų pirmininkai, valdybos nariai, apskričių koordinatoriai. Atvyko atstovai iš Šiaulių, Panevėžio, Kauno, Alytaus, Telšių, Tauragės, Utenos, Vilniaus, Anykščių.

Kartu su visais atvykusiais čia buvo ir miesto meras Sigutis Obele-

vičius ir LR Seimo nariai Sergejus Jovaiša, Arimantas Dumčius.

Konferencija prasidėjo LPKTS valdybos pirmininko Edvardo Strončiko sveikinimo žodžiu. Jis padėkojo renginio organizatoriams – LPKTS atsakingajai sekretorei Onai Aldonai Tamošaitienei ir LPKTS Anykščių filialo pirmininkei Primai Petrylienei.

(keliamas į 4 psl.)

Konferencijos dalyviai

Jono Sakelio nuot.

Prie atminimo ženklų žuvusiems partizanams Šimonių gироje

Už Lietuvą tėvynę ir Šilale

Pasipuošusi gelynais ir žolynais 480-ąjį gimtadienį pasitiko Šilalė. Rugpjūčio 15 dieną Šilalės savivaldybės salėje rajono meras Jonas Gudauskas, vicemeras Raimondas Vaitiekus, administracijos direktorius Valdemaras Jasevičius ir jo pavaduotoja Vera Macienė nuo pat ankstyvo ryto priėmė svečius. Iš Vokietijos, Lenkijos, Karaliaučiaus srities miestų, Vilniaus, aplinkinių rajonų, iš Europos parlamento, LR Seimo, LR Vyriausybės ir universitetų rinkosi Šilalės draugai ir bičiuliai. Visi linkėjo Šilalei ir jos gyventojams santarvės, daug idėjų ir jų rėmėjų.

Per šilto lietučio atgaivintas gatves Šilalės vadovai, miestelėnai ir svečiai, gérédamiesi gražia panorama, patraukė Šilalės Sv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčios link. Juos pasitiko pučiamųjų orkestro garsai ir šokėjos.

Žolynais išdabintoje šventovėje nusiteikėme malai už miestą ir Tėvynę, už žmones ir jų darbus, už Šilalės Garbės piliečius ir jų šeimų narius. Šilalės dekanas bažnytinės teisės

mokslų dr. kan. kun. Algis Genutis ir jam talkinantis šilališkis, Londone dirbantis kun. Petras Tverijonas kviečė iškilmingai Žolinių maldai. Net daugybė iškilmių mačiusi Šilalės Šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčia tapo per maža. Nuoširdi susirinkusiuji maldai, lydima iš visos širdies giedamų giesmių, padedant į namus grįžusiems šilališkiams: solistui Kasparui Damuliu, vargonininkui Rimvydui Mitkui, aidėjo po didingos bažnyčios skliautais.

Pakiliai nusiteikę susirinkusieji ovacijomis sutiko Šilalės mero Jono Gudausko, administracijos direktoriaus pavaduotojos Veros Macienės, vicemero Raimondo Vaitiekaus skaičiutus sprendimus, dėl Šilalės garbės piliečių vardų suteikimo labiausiai nusipelnusiems kraštiečiams: Jonui Biržiškiui, buvusiam tremtiniui, inžinieriui, atkurtos Lietuvos pirmosios Vyriausybės susisiekimo ministriui, Šilalės kraštiečių draugijos garbės nariui, daug prisidėjusiam prie Šilalės krašto garsinimo ir Lietuvos atstovavimo;

(keliamas į 4 psl.)

Šilalės Garbės pilietis Albinas Kentra su bičiuliais Modesto Gudausko nuot.

Sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ dalyviai iš arčiau

Bėgte su Laisvės deglu rankose

Vienas reikšmingiausių tremtinių, politinių kalinių ir Laisvės kovų dalyvių sąskrydžio Ariogaloje „Su Lietuva širdy“ momentų – kasmet išvermingų bégikų atnešamas fakelas su Laisvės ugnimi, kuri tradiciškai ižiebia sąskrydžio aukurą ir skelbia simbolinę renginio pradžią. Ši ugnis uždegama ir atnešama iš įvairių Laisvės kovų vietų. Pagal nuostovėjusią tradiciją, bégikų kolonus priekyje bėga kauniečiai, vadovaujami Petro Sventicko. Jie atneša degla, uždegtą Kauno karos muziejaus sodelyje, nuo Amžinosis ugnies, degančios prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę. Pasak P. Sventicko, tikresnės Amžinosis ugnies Lietuvoje nėra. Kaune juos išlydėjo sąskrydžio organizacinio komiteto nariai, LR Seimo narė Vincentė Vaidevutė Margevičienė, tradiciš-

P. Sventickas su jaunaisiais bégikais

Ričardo Šaknio nuot.

kai palydinti bégikus jau daugel metų, Kauno visuomenė.

„Nepaisant, kad kasmet tų metelių vis prisideda, kauniečių branduolys iš 15 žmonių išlieka. Taip pat nuolat bégikai atbėga ir iš Prienų“, – tvirtina 1951 metų tremtinys, Kauno jungtinio sveikatos klubo tarybos narys Petras Sventickas, kurio komandai šių metų bégimas – jau šešioliktas. Nors pastaruoju metu šiam garbingam bégimui vadovauja P. Sventickas, tačiau jis išsiplėtė išsiitraukė, kai idėja neštį Laisvės ugnį į sąskrydį jau gyvavo. Pirmasis tokio žygio organizatorius buvo Jonas Bernotas.

„Reikia tuo užsiimti nuolat ir žinoti, dėl ko tai darai“, – tvirtino P. Sventickas, kuris kartu su žmona į sveikatos kelią pasuko dar 1991 metais ir kasdien po tris kilometrus nuo bėgavimo „mankšteli, apsilimui“.

(keliamas į 5 psl.)

LPKTS valdybos posēdis – Anykščiuose

Aukštaitijos puošmenoje – Anykščiuose, kuris dar praėjusiais metais buvo Lietuvos kultūros sostine, rugpjūčio 17 dieną įvyko išvažiuojamas LPKTS valdybos posēdis.

Šiame posėdyje taip pat dalyvavo Seimo narys Arūmantas Dumčius, LPKTS apskričių koordinatoriai, filialų atstovai.

Posėdžio pradžioje buvo padėkota valdybos narėms – LPKTS atsakingajai sekretorei Onai Aldonai Tamošaitienei ir Anykščių filialo pirmuininkai Primai Petrylienei už rugpjūčio 16 dieną Anykščiuose įvykusios konferencijos „Sveikatos apsauga ir gerovė visą gyvenimą“ sklandų organizavimą.

Valdybos pirmininkas Edwardas Strončikas konstatoavo, kad per ataskaitinį laikotarpį planuoti „LPKTS 2013 metų veiklos programoje“ LPKTS renginiai įvyko sėkmingai, kad valdyba

vykdė jai pavestus kasdieninius darbus.

Valdybos posėdžio dalyvius dėl svarbių priežascių negalėjės dalyvauti LPKTS pirmininkas Povilas Jakučionis raštu informavo, kad rugpjūčio 12 dieną jį priėmė Krašto apsaugos ministras Juozas Oleka, tuo metu pavadavęs atostogaujantį Ministram Pirmininką Algirdą Butkevičių.

Priėmimo metu buvo kalbėtasi apie svarbiausius mūsų kasmetinius renginius, apie partizanų karo istorijos jamžinimą ir kitais Lietuvai svarbiais klausimais. Sajungos pirmininkas įteikė prašymą „Dėl lėšų poreikio 2014 metų valstybės biudžeto projekte“, kuriame įvardytas lėšų poreikis LPKTS leidybai, respublikiniams ir regioniniams renginiams, tautinio patriotinio jaunimo ugdomo ir atminimo jamžinimo darbams, vykdant LR Vyriausybės 2014 metų „Istorinės at-

minties puoselėjimo programos“ priemonių planą.

LPKTS Tarybos posėdžių numatyta surengti 2013 metų rugsėjo 7 dieną, jo pradžia numatyta 11 val., valdyba priatarė Tarybos posėdžio darbotvarkei.

Valdybos posėdyje buvo aptartas 2013 metų rugsėjo 14 dieną įvyksiančio LPKTS renginio – žygio „Didžiosios Kovos apygardos partizanų takais“, kurį organizuoja LPKTS valdyba kartu su LPKTS Kaišiadorių filialu ir Kaišiadorių rajono savivaldybe, maršrutas ir laiko grafikas. Šio žygio pradžia (9.30 val.) numatyta Kaišiadorių mieste, Naujosiose kapinėse, prie Partizanų koplyčios. Išsamesnė informacija apie žygį pateikama „Tremtinio“ 7 puslapyje.

Pateikta informacija dėl LPKTS 25 metų jubiliejaus parengiamųjų darbų eigos. Valdybos pirmininkas praše LPKTS filialų pirmininkus iš

anksto asmeniškai susitikti su savivaldybių vadovais dėl paramos filialų delegacijų atvykimui į ši jubiliejinių renginių spalio 12 dieną Kaune. LPKTS vadovybė išsiųs išankstinius kvietimus savivaldybių merams dalyvauti jubiliejiniame suvažiavime ir pakartotinus prašymus suteikti paramą LPKTS filialų delegacijoms nuvykti ir parvykti.

Posėdžio metu įvyko sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje aptarimas. Valdybos nariai ir kiti posėdžio dalyviai pritarė nuomonei, kad sąskrydis iš esmės buvo suorganizuotas gerai, pasidžiaugta, kad Jame dalyvavo daugiau jaunimo, bet būta ir nesklandum, kurių būsimose sąskrydžiuose reikėtų vengti.

Kitą LPKTS valdybos posėdžių numatyta surengti Kau-

ne, rugsėjo 7 dieną, prieš LPKTS Tarybos posėdį.

„Tremtinio“ inf.

Visuomenė galės dalyvauti svarstant teisėjų reputaciją

Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės iniciatyva parengtos ir Seimui teikiamos Teismų įstatymo pataisos, kuriomis siūloma iutraukti visuomenės atstovus į Teisėjų garbės teismo sudėti.

„Teismų sistema turi būti atvira ir skaidri tiek nagrinėjant bylas, tiek svarstant pačių teisėjų elgesį. Visuomenė, pati galėdama dalyvauti vertinant teisėjų elgesį ir skiriant nuobaudas, bus tikra, kad Teisėjų garbės teisme priimami sprendimai yra objektyvūs ir teisingi“, – sako Prezidentė.

Šalias vadovė įstatymo pataisomis siūlo, kad Teisėjų garbės teismas būtų sudaromas iš devynių narių, – iš kurių penki būtų teisėjai ir keturi nepriekaištingos reputacijos visuomenės atstovai. Dabar Teisėjų garbės teismą sudaro taip pat devyni nariai, tačiau visi jie yra teisėjai.

Prezidentės teigimu, visuomeninių organizacijų, žurnalistų, mokslininkų ir kitų asmenų dalyvavimas Teisėjų garbės teismo veikloje užtikrintų nuomonų įvairovę, didintų visuomenės pasitikėjimą teisine sisteme.

Teisėjų garbės teismas nagrinėja teisėjų padarytus nusižengimus ir skiria jiems drausmines nuobaudas.

Nepriklausomi atstovai dalyvauja Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos bei Teisėjų etikos ir drausmės komisijos veikloje. Prezidentė siūlo, kad visuomenės atstovai būtų iutraukti į Teisėjų garbės teismo sudėti.

Konstitucinis Teismas yra išaiškinės, kad įstatymu gali būti nustatytas teisinis reguliavimas, kai į teismų savivaldos institucijas įėjut ne vien teisėjai, bet ir kiti asmenys.

Teismų sistemos skaidrinos vienas svarbiausiai Prezidentės prioritetų.

Prezidentės spaudos tarnybos inf.

„Baltijos kelias“ – atsakas – Juodajam kaspinui

Grobikiški vadeivų siekiai

Lietuvoje minimos Juodojo kaspino dienos 74-osios metinės. Dviejų pseudosocialistinių totalitarinių režimų vadeivos J. Stalinas ir A. Hitleris suplanavo Antrojo pasaulinio karo pradžią. Pirmiausia buvo užpulta ir nukariauta Lenkija, o jos žemės pasidalintos pusiau. Šis vadeivų suokalbis literatūroje dažniausiai minimas kaip Molotovo–Ribentropo paktas ir jo slaptieji protokolai. Paktas buvo pasirašytas Maskvos Kremluje 1938 metų rugpjūčio 23 dieną. Papildomuose slaptuose protokoluose Lietuva buvo priskirta kaip teisėtas grobis Vokietijai, kuri numatė kurti Ostlandą (Rytų kraštą – vok.). Latvija ir Estija atiteko Sovietų Sajungai. Tų pačių metų rugpjūčio 28 dieną buvo pasirašytas kitas protokolas, kuriuo Lietuva buvo išmai-nyta sovietams. Galima spėlioti, kad toks sprendimas buvo priimtas atsižvelgiant į lietuvių žiniasklaidos nuolat kartojamą siekį susigrąžinti lenkų okupuotą Lietuvos istorinę sostinę Vilnių. Tikriausiai tiek Berlynas, tiek ir Maskva tikėjosi, kad Lietuva ne tik diplomatijos priemonėmis, bet ir ginklu sieks atgauti savo sostinę ir Vilniaus kraštą.

Agresijos istorija nepamiršta

Suomija nepalūžo grësmingai šantažuojama sovietinio agresoriaus ir ryžtingai žūtbūtinėje kovoje ginklu apgynë šalies nepriklausomybę. Sovietų Sajungos Raudonoji armija ir Vokietijos Reicho vermahtas, vykdymai suartinę agresiją, 1939 metais nukariavo Lenkiją ir pasidalijo jos žemes. Sovietų kariauna 1940 metų birželio 14 dieną okupavo Lietuvą ir pora dienų vėliau – Latviją ir Estiją. Okupantas vykdė planinio genocido politiką: pirmiausia žudė, trėmė ir persekiojo pilietinės visuomenės žiedo atstovus: mokytojus, kunigus, karininkus, šaulius, visuomeninių organizacijų aktyvistus... Okupacija truko pusę amžiaus. Lietuva neteko trečdalio gyventojų. Okupacijos palikimas skaudus ir įpareigojantistu niekada nepamiršti. Lietuvoje Molotovo–Ribentropo paktu metinės pirmą kartą viešai paminėtos Vilniuje 1987 metų rugpjūčio 23 dieną Lietuvos Laisvės Lygos surengtame mitinge prie Adomo Mickevičiaus paminklo.

Bendras Baltijos šalių atsakas

„Baltijos kelio“ idėją įgyvendino Lietuvos Persitvaromy Sajūdis, Latvijos ir Es-

tijos frontai. 1989 metų rugpjūčio 23 dieną 19 valandą 600 kilometrų ilgio rankomis susikabinusių žmonių grandinė išsirikiavo nuo Vilniaus per Rygą iki Talino. Gyvoje grandinėje stovėjo pustrečio milijono žmonių. Iš jų vienas milijonas Lietuvos gyventojų. Išsirikiavę grandine žmonės giedojo himnus, giesmes, dainavo liaudies dainas. Taip buvo parodyta visam pasauliui, kad ši gyva grandinė atspindinė tik tragišką pavergtų Baltijos tautų skausmą dėl Stalino–Hitlerio suokalbio padarinių, dėl sovietų ir nacių totalitarinių režimų tragedijų praradimų, dėl masinio teroro aukų, bet ir viltinės tikėjimą Vakarų demokratijos pasaulio parama, kad buvusios pavergtos tautos, atgavusios Nepriklausomybę, galės savo žemėje tvarkytis pačios ir lygiateisiškai bendrauti su kitomis Europos Sajungos narėmis. Nuo 2005 metų rugpjūčio 23-iosios ši diena tapo ir „Baltijos kelio“ diena. Siek tiek vėliau – 2009 metais, UNESCO įtraukė „Baltijos kelį“ į „Pasaulio Atminties“ sąrašą.

Kas ir kodėl mėgino užmaskuoti agresiją

Rytų propaganda mėgino bolševikinę okupaciją pridengti paistalaus apie Baltijos šalyse tariamai vykusias liau-

dies revoliucijas, kurios nuvertė fašistinę valdžią ir atkūrusios sovietinę santvarą prašesi priimamas į Sovietų Sąjungą.

Visų pirmą Lietuvoje nebuvo jokiios fašistinės partijos. Fašistų partija susikūrė ir veikė tik Italijoje. Antra, Lietuvos galėjo būti vienas kitas fašistas, kaip Italijos ambasados darbuotojas. Trečia, Berlynas vadovavosi nacionalsozializmo utopija, kuri rėmėsi tariamais germanų rasės pranašumais. Ketvirta, tuometinis Kremlis praktikavo kitą socializmo utopijos variantą, kuriame buvo teigiami, kad kai socializmas pasieks brandžią fazę, tai beliks tik vienas žingsnis į komunizmą – visapusiškos gerovės santvarą. Kai Kremlis paskelbė, kad, Komunistų partijai išmintinai vadovaujant, brandus socializmas jau tapo tikrove, be liko atlikti paskutinį žingsnį... Nutiko tai, ko joks partijos „cėka“ (Centro komiteto) tūzas nepranašavo: sovietų imperija subyrėjo kaip korė namelis. O sovietų ekonomika, vykdžiusi su perviršiu visų penkmečių planus, smuktelėjo į pradinę rinkos kapitalizmo stadiją. Sovietų ekonomika patyrė didelių nuostolių, bet moksłas nenukentėjo. Visas batalionas akademikų ir mokslo daktarų autoritetingai aiškinasiu socializmo virsmą į komunizmą, išsaugojo mokslius laipsnius, privilegijas ir atlyginimus.

Edmundas SIMANAITIS

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“!

„Lietuvos pašto“ skyriuose ir internetu **prenumerata.post.lt** galite užsiprenumeruoti savaitraštį „Tremtinys“. Prenumerata priimama iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Prenumeratos indeksas 0117, kaina: 1 mėn. – 8,16 Lt, 3 mėn. – 24,48 Lt, 6 mėn. – 48,96 Lt.

Ivykiai, komentarai

Vasara palanki netikriems pranašams

Vasarą politikai tampa paprastais mirtingaisiais ir išvyksta atostogauti. Kas su šeima (greičiausiai tai bus dešiniųjų pažiūrų atstovas), kas su nauja meiluže (na, patys prisimene, kokios partijos atstovai mėgo žmonas iškeisti į bufetininkes ar nepilnameutes), o kas – vienas. Bet dėl to politinis mūsų šalies gyvenimas vasarą nenustoja sruvenanti, nors srovė ir sulėtėja. Štai supurtė visuomenę provokacino pobūdžio homoseksualų paradas Vilniuje, policijos dėka išvengus neramumą į Vilnių atvykus Poznanės futbolo aistruoliams, beliko piktingis pačių lenkų aistruolių atsaku Poznanėje ir vieno mūsų atstovo Europos Parlamente to įžeidimovertinimu. Gal daug pozityviau buvo pamintėtas prekybos centro „Ikea“ atidarymas sostinėje, parodantį, kad Lietuva patraukli investuotojams (bet nenustebčiau, jei ir šis ivykis būtų „apkalbamas“).

Pasaulyje ivykių taip pat pakako – paaškėjo, kam buvo naudinga E. Snoudeno išdavystė (o kas galėtų paneigti, kad tai buvo ne išdavystė, o gerai suplanuota rusų šnipo akcija?) ir kad pagaliau baigėsi B. Obamos naivios iliuzijos perkrauti santykius su Rusija, Kaire dėl pilietinės nesantraikos liepsnojo namai ir automobiliai, Gibraltaro sa-

siauris „susiaurėjo“ tiek, kad Didžioji Britanija ir Ispanija ēmė viena į kitą šnairuoti vis aršiau, Italijoje kilo paukščių gripo protrūkis, afrikinis kiaulių maras toliau plinta Rusijoje, Indijoje sprogo atominis povandeninis laivas ir t. t. Daugelis šių ivykių tiesiogiai su Lietuva nesusiję, tačiau žmonių vaizduotę ir jausmus gerokai pakaitino. O kurvaizduotė įaudrinta, lauk siurprių. Tad nenuostabu, kad atsiranda aiškintojų, jog tai Vakarų pasaulio supuvimo ženklai, kurie neišvengiamai palies ir mus, ir kad išsigelbėjimas įmanomas tik Rytų kaimynystėje. Laimė, pagaliau aukščiausiu lygiu prabilta apie Rusijos specialiųjų, slaptųjų ir dar balazino kokių tarnybų veiklą prieš Lietuvą jos viduje ir už jos ribų. Tai jokia naujiena, bet, sutikite, padėtis oponentų, kurie šaipési iš žmonių, drėsusiu kalbėti apie Rusijos priešiškumą Lietuvai, pasunkėjo (be abejo, Lietuvos pirmi mininkavimas Europos Tarybai tam ir gi turėjo įtakos – ar tik ne dėl šios priežasties Rusija neužsipluočia Lietuvos paskelbus VSD atskaitas apie rusų slaptųjų tarnybų veiklą). Vis dėlto pasižvalgius, ką praneša mūsų žiniasklaida, o po to aptaria žmonės, kyla nelinksenos išvados – kai kada net nereikia Rusijos slaptųjų tarnybų pa-

galbos, užtenka savų nesusipratelių. Štai rašoma, kad į Vilnių atvyksta žymus eksperitas Michailas Chazinas, kuris, pasirodo, yra toks ypatingas, kad nuspėjo pasaulinės ekonominės krizės pradžią. Tai, žinoma, įtaigi rekomendacija apie ekonomiką mažai teišmanančiam kaimo žmogeliui, tačiau kyla klausimas – ar sugebėjimas atspėti yra gero ekonomisto požymis? Turbūt visiems norėtųsi, kad tikri ekonomistai križių pradžias ne atspėtu, bet numatytu, remdamiesi ekonomikos vystymosi dėsniais (o ne spėliotų iš kavos tirščių). Galų gale, kas dabar prisimins, kaip jis „spėjo“ ir kad jis nebuvu vienintelis, kalbėjęs apie besiartinančią krizę. Kaip bebūtū, jis žiniasklaidoje pristatomas kaip geras specialistas, todėl reikia suklusiti išgirdus jo klausimą, kodėl mes norime nusižudyti įsivedami eurą? Mat, jo manymu, 2014 metų pabaigoje Europa gali sulaukti rimtų ekonominės problemų. Kokios tai problemas, kuo jos pavojingos Lietuvai, beje, eurą ketinančiai įsivesti 2015 metais, jis aiškina aptakiai, pateikdamas Lenkijos pavyzdį (tarsi Lenkija labai panaši į Lietuvą). „Nori būti Europos Sąjungoje – privalai rengti géjų paradus“, – teigia šis eksperetas. Kas bent kiek domėjosi

stojimo į ES sąlygomis, ši pasakymą supras kaip juodajį humorą, tačiau kaip tą paaikinti kokiam nors taksistui, nekenčiančiam homoseksualų pagal kriminalinius papročius? Žinoma, kliūva JAV – kalčiausiai dėl visko pasaulioje, netgi dėl bado Šiaurės Korėjoje. Bet šio eksperto įžvalgumo viršūnė – „Lietuva nebuvu okupuota“. Ką čia bepridursi...

Bet gandas paleistas, ir nenustebkime, kai kokie žalieji, raudonieji ar teisieji ir tvarkingieji taps beatodai-riškais patriotais ir ims triūbinti, kad Lietuvai nereikia euro, kaip ir nereikia atominės elektrinės, nereikia skalūnų duju, nereikia parduo-ti žemės užsieniečiams, ne- reikia kariuomenės, nereikia NATO, galiausiai – ne- reikia Europos Sąjungos... Va taip parvežama Stalino Saulė! Tiksliau – Putino. Kas prisiims politinę atsakomybę? Dabartinis premjeras? Tai kad jis niekada į nieką ir už nieką neatsako. Štai praeis nepastebėtas rudo, o vasaros pradžioje žadėto atsakymo į tarptautinį klausimą, ar Lietuva statys atominę elektrinę, greičiausiai nesulaiksime. Bet gali paaiškėti, kad po derybų su „Gazprom“ jis sugebėjo prarasti viską, ką Lietuva buvo iškovojujis tarptautiniu mastu. Neduok, Dieve!

Gintaras MARKEVIČIUS

Agnė Bilotaitė reikalauja griežto V. Tomaševskio įvertinimo

Seimo narė Agnė Bilotaitė kreipėsi į Respublikos Prezidentę Dalią Grybauskaitę bei Vyriausybės vadovą Algirdą Butkevičių, prašydama pateikti viešą Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) pirmininko Valdemaro Tomaševskio veiksmų vertinimą. Kai Poznanės „Lech“ futbolo klubo sirgaliai rungtynių su Vilniaus „Žalgirių“ metu iškėlė transparantą su užrašu „Lietuvių chame, klaupkis prieš lenkų poną“, Europos Parlamento narys V. Tomaševskis pareiškė, jog tokia provokacija yra Lietuvos specialiųjų tarnybų darbas ir neverta žiniasklaidos dėmesio ir reakcijos. Vėliau sau prieštaraudamas V. Tomaševskį apkaltino dėl Lenkijos futbolo sirgaliai įžeidžiančio šūkio niekuo dėtas „Dviračio žinias“ ir teigė, kad specialiosios tarnybos tiesiog turėjo žinoti apie rengiamą provokaciją. A. Bilotaitės manymu, tokie jo aškinimai yra smerktini ir nukreipti į dvišalių įtampų kurstytmą.

„Tokie V. Tomaševskio

pareiškimai, kai tuo metu už chuliganišką išpuolį Lenkijos neneigdama tautiečių kaltės atsiprašinėja ir spauda, ir visuomenė, ir politikai, yra dar vienas, ko gero, akivaizdžiausias įrodymas, jog Lietuvos lenkų rinkimų akcijos ilgalaikis siekis yra palaikyti įtampą tarp Lietuvos ir Lenkijos valstybių, o kartu ir tarp abiejų tautybių žmonių pačioje Lietuvoje. Žinoma, girdint tokias LLRA lyderio provokacijas, požiūris į lenkų partiją ir pačius lenkus visuomenėje nepagerės, tad tikslas pasiekta. Sunku kitaip logiskai paaiškinti absurdiską sieki mėginti dėl dvišalių santykių gadinimo įžeidžiančiais plakatais toliau kaltinti Lietuvą ar kokias mistines „mūsiškių“ speciališias tarnybas. Nebent Tomaševskio kalboje „mūsiškės tarnybos“ reiškia ne Lietuvos, o Lenkijos institucijas“, – išvadas apie V. Tomaševskio provokacijos motyvus dėstę parlamentarė.

A. Bilotaitė teigia, kad rei-

kalingas ne tik viešas veiksmų įvertinimas, tačiau ir kompe-

tencijas atitinkančios sankcijos. Valstybės vadovai, kurių vienas yra ir koalicijos lyderis, prašomi pareikalauti V. Tomaševskio pagrįsti savo teiginius, inicijuojant tyrimą pagal jam žinomą informaciją, jei tokios turima. Priešingu atveju – atsiimti kaltinimus ir atsiaprąstyti už valstybės vardo juodinimą.

„Specialiosios tarnybos yra atskaitingos Prezidentei, tad jų vardo juodinimas arba įtartina veikla liečia D. Grybauskaitę ir abiems atvejais reikalauja adekvacių reakcijos. Atitinkamai premjeras yra ir koalicijos lyderis, tad iš dalies atsako ir už koalicijos partnerių antivalstybinius pareiškimus, – siūlymą dėstę A. Bilotaitė, – V. Tomaševskis yra žinomas politikas, todėl jo kaltinimai, viena vertus, juodins Lietuvą užsienio šalyse, kita vertus, išskirtinai įpareigoja jį pasidalinti galimai turima informacija apie valstybės interesams kenksmingą specialių tarnybų veiklą ir reikalauti jų tyrimo. Jei jis apsigalvoja ir šiandien jau

teigia tarnybas žinojus apie išpuolį ir nieko nedarius, tai iš principo ne ką menkesni kaltinimai valstybės interesu ne- gynimu. Lietuvai ištikimybę prisiekęs politikas negali vengti pilietinės pareigos ir ignoruoti grėsmę šalai, apie kurią abstrakčiai leidžia suprasti. Galbūt Europos Parlamento nariui reikia, kad tai primintų valstybės vadovai“.

Valdemaras Tomaševskis yra pasirašės ne vieną ES institucijoms adresuotą dokumentą, kuriamo skundesi dėl Lietuvos esą pažeidžiamų tautinių mažumų teisių bei laužomų įsipareigojimų. 2011 metais jis yra pareiškęs, kad lietuvių, o ne kitos tautinės bendruomenės, turi integrutis kitataucių šiuo metu gausiai gyvenamoje Pietryčių Lietuvos. Tokie ir kiti jo pareiškimai lemia, jog nuo 2009 metų V. Tomaševskis yra vienas nemegstamiausiu Lietuvos politikų, o tai neišvengiamai prisideda ir prie aštresnių santykių su jo atstovaujama tautine mažuma.

www.tsajunga.lt inf.

Rusijoje skėsta keleiviniai laivai

Prieš 27 metus rugpjūčio 31 dieną turistinius laivus „Admirolas Nachimovas“ su beveik pusantro tūkstančio žmonių iš Jaltos Juodaja jūra plaukė į Novorosijską. Susidūrė su kitu laivu jis nusprendo, pasiglemždamas 423 gyvybes. 24 nelaimingieji buvo lietuvių iš Jurbarko, Kauno, Marijampolės, Šakių, Vilkaviškio ir kitų rajonų. Tuomet ši nelaimė buvo nutylima, tačiau žinia netrukė pasklisti, ir tai, kas atsitiko, buvo vertinama kaip dėsninė supuvusios sovietinės santvarkos išdava. Praėjo laikas ir iš Sovietų Sąjungos, kėlusios grėsmę viam demokratiškam pasauliui, liko tik sloganas prisiminimai. Deja, „blogio imperijos“ teisių perėmėja Rusija negali pasigirti, kad jos laivai tapos augesni. Nieko nuostabaus – klestinti korupcija ir neatsakingumas šioje salyje nuolat tampa didelių nelaimių priežastimi. Štai ir praėjusių savaitės Irtyšiaus upėje, susidūrė su baržą, nuskendo greitaeigis keleivinių laivas „Polesje“. Juo plaukė 52 keleiviai ir keturiųjų nariai. Turistai ketino aplankyti Ačairsko moterų vienuolyną. Nelaimė įvyko po to, kai girtas kapitonas neteisiningai nukreipė laivą į priešpriešiai aplaukiančią baržą su smėliu.

Keleivinių laivų rėžėsi į baržą, žuvo keturi žmonės, du vėliau mirė ligoninėje. Iš viso iš ligoninė pateko 49 žmonės, iš jų aštuoni – vaikai. 11 keleivių sužeisti labai sunkiai, tad aukų skaičius gali augti.

Šioje istorijoje galima ižvelgti dar vieną būdingą Rusijai bruožą – kai įvyksta nelaimė, iš dalies už ją atsakingas valdininkas suskumba susikrauti sau politinį kapitalą: taip ir ši kartą pabrėžiama, jog sritis gubernatorius V. Nazarovas nutraukė atostogas, kad asmeniskai vadovautų operatyviniam nelaimės padarinijų likvidacijos ir pagalbos nukentėjusiems štabui. Tarsi nebūtų pareigūnų, reikalingų tokiai ekstremaliais atvejais... Beje, grįžtant prie „Admirolo Nachimovo“ katastrofos, negalima nepastebeti vieno iškalbingo faktu – tuomet žuvo kas antras turistas, o dauguma įgulos narių, iškaitant kapitoną, išsiigelbėjo. Toks buvo sovietžmogio moralės veidas – gelbėkis pats, kiti nesvarbu. Žmonijos laivybos istorijoje tai buvo nesuprantamas amoralumas. Prisiminkime „Titaniką“ – jo kapitonas liko laive, prieš tai į gelbėjimosi valtis susodinės moteris ir vaikus.

Parengta pagal užsienio spaudą

Konferencija Anykščiuose

(atkelta iš 1 psl.)

Paskaitas skaitė: SAM Šeimos sveikatos skyriaus vedėja Aušrutė Armonavičienė – „Vyresnio amžiaus žmonių sveikatos priežiūra“, SADM Šeimos politikos skyriaus vedėja Dalija Šeporaitienė – „Socialinė parama senjoram“, LR Seimo narys, nusipelnęs Lietuvos gydytojas prof. Arimantas Dumčius – „Natūralaus (sveiko) senėjimo problema – iššūkis mūsų visuomenei“, socialinių mokslų dr. Zita Žebrauskienė – „Sveikai gyventi ir ilgai nesentri“, MČTAU rektorė, biomedicinos mokslų dr. Kristina Vi-

tis aukštaitiskais valgiais, mus aplankė „partizanai“, papasakoja apie Laisvės kovas tuose kraštuose. Vėliau nukome į partizanų kapinaitės. Autobusu pasiekę Pripogo ezerą, aplankėme Aukštaitijos partizanų vadavietę. Išklausėme istoriko Gintaro Vaičiūno pasakojimą apie partizanų kovas ir žūtį.

Stabtelėjė prie ežero pa-sveikinome LPKTS Anykščių filialo pirminkę Primą Petrylienę gimimo dienos proga. Grįžę į bendrabutį, pratęsėme diskusijas prie kavos puodelio.

Antrają išvykos dieną pa-

Konferencijos metu vyko ir praktiniai sveikatinimo užsiėmimai

Išvykos po Anykščių apylinkes metu

sagurskienė – „Fizinis aktyvumas – geros sveikatos veiksny“. Į klausimus atsakinėjo Valstybinės ligonių kasos atstovas.

Paskaitos buvo įdomios ir naudingos. Kiekvienas išgirdo daug praktinių patarimų, sužinojo atsakymus į juos dominančius klausimus. Nors visi konferencijos dalyviai buvo solidus amžiaus, tačiau auditorijoje vyraovo žvali, darbinga nuotaka. Lektoriai dar kartą patikino, kad „Judėjimas – gyvybė ir sveikata“ ir kad reikia „Nepamiršti šypsotis ne tik lūpomis, bet ir akimis“.

Kiekvienam lektoriui LPKTS valdybos pirminkas E. Strončikas įteikė po knygą „Laikom frontą“.

Vėliau nukome į pažintinę ekskursiją po Anykščių apylinkes. Apsilankėme Lio-gų troboje, kur gardžiuojan-

gal iš anksto numatyta darbotvarkę, įvyko LPKTS valdybos posėdis.

Gardžiai papietavę kavinėje, įsiamžinę Šventosios pakrantėje, laimingi išskirstėme.

Visų konferencijos dalyvių vardu nuoširdžiai dekoju šios konferencijos organizatoriams. Tik jų dėka viskas buvo atlikti laiku, su meile. Visų dalyvių nuotaka buvo puiki, net ir dangus šypsojosi mums – abi dienas šildė saulutė.

Konferencija finansuota iš SADM priemonės „Remti vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų veiklą“, pagal projektą „Siekime aktyvaus, kūrybingo ir sveiko gyvenimo“.

Valerija JOKUBAUSKIENĖ
Nuotraukos Jono Sakelio

Už Lietuvą tėvynę ir Šilale

(atkelta iš 1 psl.)

Albinui Kentrai, Laisvės kovų dalyviui, buvusiui politiniam kaliniui, Vyčio kryžiaus ordino Karininko kryžiaus kavalieriu, apdovanotam I laipsnio LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“, 2008 metų Kalbos premijos laureatui, Lietuvos metraštininkui, unikalaus archyvo kūrėjui, filologui, Vilniaus universiteto tautinės savasties puoselėtojui, „Miško brolių“ draugijos valdybos nariui, plačiai pristatančiam rezistencijos įvykius ir dvasią Lietuvoje bei pasaulyje; Pranui Serpyciui, profesoriui, medicinos mokslų daktarui, kardiologui, nuoširdžiai besitengiančiam padėti visiems, kamuojamiams širdies kraujagyslių negalavimui.

Po iškilmingo garbės piliečių ženklu įteikimo aidintiesmei, susirinkusiųjų plėjimams rodos pritarė iš visų altorių ir vitražų žvelgiantys šventieji, nes apdovanojami žmonės, kurių darbai seniai peržengė Šilalės ir Lietuvos ribas. Nominantai paskendę gėlėse, stovėjo kaip visada kulkūs.

Šilalės garbės pilietį Albiną Kentrą nuoširdžiai sveikiuno LPKTS valdybos pirminkas Edvardas Strončikas, LPKTS Šilalės skyriaus nariai, Lietuvos Nacionalinės premijos laureatas, prof. Antanas Kmieliauskas, prof. Stasys Skrodenis, dr. Aldona Kačerauskienė, VU Filologijos fakulteto dekanas doc. dr. Antanas Smetona, dimisijos majoras Antanas Burokas ir jo žmona, Danijos kultūros instituto Lietuvoje direktorė Audra Sabaliauskienė, Aldona Armalė, Alvydas Strička, Šilalės kraštiečių draugijos Vilniuje pirminkas Virginija

Jocys ir draugijos nariai istorikai: Benediktas Šetkus, Kazys Misius, Vytautas Šiaudvytis, Europos Parlamento narys Zigmantas Balčytis su žmona, LR Seimo nariai: R. Žemaitaitis ir E. Va-reikis bei daugybė kitų Šilalės krašto ir jo žmonių gerbėjų.

Būrys svečių lydimi Virginijaus Jocio aplankė Šilalės Vlado Statkevičiaus muziejų. Jo darbuotojams perdaivė Šilalės krašto sūnaus, Prelato Stasio Žilio piešinius, kuriuos parvezė iš Romos.

Aplankę ir susipažinę su treminės, gydytojos Dalios Grinkevičiūtės memorialine ekspozicija, diskutuodami apie gausybę laukiančių darbų, su gėlių puokštėmis pasukome prie paminklo Šilalės krašto partizanams. Lydimi Šilalės miesto seniūno Alfonso Pauliko, gérédamiesi Šilalės vaizdais pasukome kapinių link. Gélémis ir susikau-pimo minute pagerbėme Lietuvos partizanų motinos Onos Kentrienės atminimą. Prisiminėme didžiulés pagarbos vertę moterį – Motiną,

kurios visi vaikai dalyvavo Lietuvos Laisvės kovose. Ji niekada nebuvo suimta, nors jos buvo intensyviai ieškoma. Ir didžiausias išdavysčių laikais Ona Kentrienė buvo vedama iš sodybos į sodybą ir slapstoma nuo 1945-ųjų iki pat mirties 1960-aisiais. Net 15 metų Šilalės krašto šeimos pareigingai saugojo višus gerbiamą Lietuvos partizanų Motiną nuo okupantų patyčių.

Susikaupę nulenkėme galvas tremtyje žuvusiems. Aplankėme Šilalės garbės piliečio Jono Biržiškio tėvų kapus.

Šilalės svečiai panoro pamatyti Kentrų sodybą, kurioje buvo ruošiamasi Lietuvos

gynybai nuo okupantų. Gy-nybinis bunkeris buvo įrengtas 1944 metų vasarą, taip užmaskuojant, kad okupantų kojos slenkscio niekada neperžengė. Klausydamiesi liudininkų pasakojimų, svarstėme ir aptarėme muziejaus įrengimo ir bunkerio atstatymo idėjas.

Toliau mūsų maršrutas tē-sesi per gražius klonius ir kal-veles į Biržiškių ūki. Prisimi-nimais apie nerūpestingą gim-nazistų gyvenimą, karą audras ir pasipriešinimo okupan-tams organizavimą dalijosi Stasys ir Jonas Biržiškiai, Al-binias Kentra.

Saulutei kryptant vaka-rop pasukome Laukuvos link. Už gražuolio Dyvyčio akes, toliau mus palydėjo at-minimo kryžius partizanų vadui Rūteniui. Laukuvos Norberto Vėliaus gimnazi-jos sodelyje, į Laisvės tolius žvelgdamą, mus pasitiko Lietuvos partizanė Neringa. Didingo paminklo autorius prof. Antanas Kmieliauskas susikaupės papasakojo apie šį darbą.

Iš Laukuvos, gérédamiesi kalvotosios Žemaitijos vaiz-dais vykome prie Medvė-gilio, kurio papédėje savo isto-riją mums porino senojo Ka-rūžiškės dvaro šeimininkai Snieguolė Jurskytė ir Domas Akstinai. Apie begalinę mei-lę Lietuvai mums priminė in-žinierius, pulkininko leite-nanto Alfonso Jurskio ir jo žmonos Onos Tallat-Kelpšai-tės gyvenimo istorija.

Taip baigėsi mūsų kelio-nė – susitikimas su garbingais Šilalės krašto žmonėmis, ku-rie visą gyvenimą atidavė Lie-tuvos gerovei, kurių tikslas vi-sada buvo ir yra Lietuva Tė-vynė ir Šilalė.

Loreta KALNIKAITĖ

duktė Marcelė.

Sodyboje vis dar apsilan-kydavo brolis partizanas Vy-tas Naikelis-Petas. Jis vaik-čiodavo persirengęs moteriš-kais drabužiais, apsiavęs mo-teriškais bateliais, užsiaugi-nęs ilgus banguotus plaukus. Vytais Naikelis žuvo 1948 metų lapkričio 12 dieną. Se-serys sužinojo apie jo žūtį ir kad jo kūnas paguldytas Kaz-lų Rūdos turgavietėje, bet nueiti pasižūrėti neišdriso. Kur stribai padėjo žuvusiojo kūną, nežinia.

Pagal Danutės Elenos NAIKELYTĖS-NEVERAUSKIENĖS atsiminimus parengė Aleksandras JAKUBONIS

Partizanų likimas

Petras Naikelis, gimęs 1900 metais, buvo kiles iš Marijampolės apskrities Kaz-lų Rūdos valsčiaus Muriniškės kaimo. Šios vietovės gyvenviečių sąrašuose seniai nematyti. 1946 metais jis įstojo į partizanų kuopą, kuriai vadovavo Bronius Barauskas-Sakalas. Petras Naikelis pasirinko slapyvardį Pupu Dédé. Toje pačioje kuopoje kovojo ir jo sūnus Vytaas Naikelis-Petas, gimęs 1924 metais.

Petras Naikelis-Pupu Dédé žuvo 1947 metų rugpjūčio 16 dieną. Jo kūnas buvo paguldytas Kazlų Rūdos turgavietėje. Nežinia, kur po to jį

užkasė. Duktė Anelė buvo partizanų ryšininkė. Ją suėmė tą pačią dieną, kai žuvo tėvas. Buvo nuteista dešimčiai metų lagerio, kalėjo aštuonerius metus. Buvo suimta ir motina – Petro Naikelio žmona Adelė Naikelienė. Kurį laiką išbuvo Kazlų Rūdos stribelycioje. Kai vyras ir sūnus ta-po partizanais, Adelė Naikelienė su jauniausia dukterimi Danute Elena, tuomet tebu-vusia 10 ar 12 metų, iргi slaps-tėsi miške. Netrukus po are-sto Adelė Naikelienė buvo su-paralyžiuota. Išgulėjusi lovo-je devynis mėnesius mirė. Į sodybą gyventi ir motiną slau-gyti tuomet sugrįžo vyresnė

Rugpjūčio 23-ioji

I amžių glūdumą nuėjo dar vieneri metai. Sudilo dar viena retežio grandis, rišanti mus su skaudžia Tėvynei praeitimi – Molotovo–Ribentropo paktu, kurio padariniai tebekvepia krauju ir prakaitu, neleidžia pamiršti praeities. Pamiršti ją – tas pats, kaip išduoti savo tėvus, brolius, se seris, labiau už gyvenimą mylėjusius gimtają žemę.

Graži mūsų žemė... Kas gi gražiau už pavasario žibutės žiedą, vasaros liepų kvapą, rudens miško rūmtį ar žiemos raštus lange. Tik ar randame laiko pasidžiaugti tuo grožiu, ar šiurkštūs kasdienybės rūpesčių pirštai neužmerkia akių, ar nuo jų nerambėja širdis? Ir klausis save: ar ne patys ieškome tų rūpesčių ir per juos nelieka laiko dvasiniams gyvenimui, per nepasotinamą gerbūvio ir turto troškimą nematome savo žemės grožio, kurį kūrė mūsų tėvai ir protėviai gynė gyvybės kaina.

Gerai, kad aklų nedaug, ir praeitis neleidžia užmerkti akių. Prisiminkime, kokių nuostabiu rugpjūčio žiedu prāzydo „Baltijos kelias“. Tai ne tik praeitis: tas žiedas te-

bežydi jo dalyvių širdyse, jų vaikams ir vaikaičiams tapę mūsų dienų pasakos „Laimės žiburiu“. Pasakos, tapusios tikrove.

Dažnai minime ir sakome: istorinė atmintis. Istorinė atmintis – tai politika, atvedusi mus, mūsų kartą į „Baltijos kelį“. Nebuvo tame milijonu automobilių, kaip dabar, bet buvo milijonai širdžių, nepabūgių nei nuotolių, nei okupantų ir jų batlaižių neapykantos žvilgsnių. Digo tame kelyje kryžiai, augo paminklai. Ne valdžios – Laisvės tėvynei išroškusių žmonių statomi.

Nestovėjo „Baltijos kelyje“ „šlovingosios“ partijos vadai, bet nesigėdijo naudotis jo vaisiais. Jų palikuonys ir šiandien stengiasi, kad istorinė atmintis būtų ištrinta iš jauniosios kartos sąmonės, ugdo nostalgiją nelaisvės grandinei. Teigia, kad ne tokia jau sunki buvo tavaergija – gal šiam tūkstančių prie Laptevų jūros, Sibiro taigoje ar Vorkutos šachtose ir buvo sunkiau, bet juk tai jau praėjo, pamirškime! Štai ko siekia buvusieji ir jų ainiai, vykdymams buvusio prezidento – Komunistų

partijos vadovo siūlymą: sudeginti praeitį. Nesudeginsite – ji permirkusi kovotojų už Laisvę krauju, o mes ne degadavusios atminties ligoniai.

Didelės pastangos paauksuoti vergijos grandinę. Statomi paminklai nelaisvės sargams, jie jau lyginami su didžiausiais Lietuvos kungiakščiais. Išgirsime ir apie projektus statyti mauzoliejus. O kur paminklas Laisvės gynėjams? Ne vien artimos praeities – visiems! Nejau nebéra Lietuvoje kūrybingų žmonių, sugebančių sukurti tokį paminklą, kuris būtų mielas, brangus ir akių, ir širdžiai? To klausia tūkstančiai Ariogalos sąskrydžio dalyvių: kur pagarba ir dékingumas už Tėvynę aukojuisems gyvybę, sveikatą, likimą?

Daug svetimų pinigų skirti „Baltijos kelio“ dvasios sunaikinimui. Dar daug savų, tapusių svetimais, laukia padavimų herojaus Čiūnsko likimo, kurio kūno net žemė nepriėmė. Auga nauja karta, kurios sąmonės jau nebepajęs užteršti jokiais išdavikų sidabrinimais ar auksavimais.

Laimingų dienų, mieli „Baltijos kelio“ dalyviai!

Algirdas BLAŽYS

Sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ dalyviai iš arčiau

Bėgte su Laisvės deglu rankose

(atkelta iš 1 psl.)

Vis tik pirmas rimtesnis bėgimas P. Sventickui buvo būtent į Ariogalą. Kauniečiai turi didelį patyrimą reniant patriotinius žygius – „Baltijos kelio“, S. Dariaus ir S. Girėno garbei, Lietuvos vardo 1000-mečio pamėjimui ir kt.

72 metų P. Sventickas, klausiamas iš kur pas jį ir kitus vyresnio amžiaus bėgikus tiek ištvermės, atsako lako niškai: „Iš Sibiro“. Tarp kitų bėgikų jis paminėjo daug metų bėgiojantį 1941 metų tremtinį Joną Sakelį, savo ešelonu brolį Sigitą Giniūną, tremtinę Jūratę Bartkuvienę. Ne kasmet, bet ši garbės maratoną bėga ir kaunietis Matas Ankudavičius, kuriam jau 81-eri. I jų koloną žemaitis Bronislovas Norvilas specialiai atvyko iš Gargždų.

„Džiaugiamės visais, kurie bėgte ar dviračiais gabena Laisvės ugnį. Džiaugiamės veteranais, kurie dalyvauja kelintą ar kelioliktą kartą. Kauno sveikatos klubo narai, perkopė 70-ties, ar net 80-ties metų slenkstį, ne tik gali, bet ir nori bėgti. Viduje jie jaunuoliai, o jų širdyse – Laisva Lietuva. Bet ypač džiugina žygiuose dalyvaujantis jaunimas. Tai reiškia, kad Laisvės idėjos gyvos, kad

jos gyvuoja ir gyvuos, kad Laisvės ugnis čia, Dubysos slėnyje liepsnos amžinai“, – mano P. Sventickas.

Ypatingos pagarbos pri traukiant gražaus jaunimo iš šią garbingą veiklą nusipelno kaunietis šaulys 74-metis Alvydas Semaška, kuris yra net tik žymaus partizaninio judėjimo vadovo, Žemaičių legiono vado Jono Semaškos sūnus, bet ir pats Krasnojarsko krašte praleido aštuonerius metus. Šiaisiai metais kartu bėgo ir sūnus Darius Jonas Semaška, LR ambasadourius Nyderlandų Karalystėje, ir penkiai vaikai nuo penkerių iki 11 metų amžiaus. Kalbėdamas apie ambasadorių, P. Sventickas sakė, kad jis – sportuojuantis orientacininkas, nepaisant įtemptos die-notvarkės, reguliariai besitreniruojantis.

Su Kauno bėgikais šiaisiai metais deglą nešė ir partizano dukters M. Astrauskaitės-Bikuličienės trylikametis vaikaitis Džeimsas iš Australijos. Atvykės į tarptautinę skautų stovyklą, pasak motčiutės, yra tikras patriotas, puikiai kalba lietuviškai ir sudideliu noru bei užsidegimui bėgo Laisvės ugnies nešėjų tarpe, norėjo nubėgti ilgiausią atstumą. Pasak P. Sventicko, Džeimsas bėgimu buvo sužavėtas. Prie to prisidėjo ir Se-

maškos vaikaičiai: panašaus amžiaus vaikai susidraugavo.

Šiuo metu šventės bėgikų kolonoje be kauniečių bėgo ir Aldonas Ivanauskienės vadovaujami prieniskiai, taip pat šešiolikta kartą nešė Laisvės ugnį iš savo krašto. Prieniskių ugnis buvo uždegti Prienų savivaldybės aikštėje, prie paminklo Laisvės kovotojams. Bėgikus išlydėjo rajono vadovai, Laisvės kovų dalyviai, buvę tremtiniai. Bėgikų kolonoje kaip ir kasmet buvo dar vienas būrelis nuolatinį dalyvių – tai apie 15 Telšių Raudonojo kryžiaus draugijos jaunimo atstovų, vadovaujamų Valės Beržienės.

Garbus amžiaus bėgikai nebėga visą kelią – dalį jo yra pavežami. Bet visada kolonus priekyje bėga mažiausiai du deglo nešėjai. Bėgikai šiaisiai metais buvo sustoję Daugėliškių miške, prie atstatyto partizanų bunkerio, kur pagerbtas penkių čia žuvusių Raseinių krašto partizanų atminimas, uždegtą žvakeilių, padėta gėlių.

P. Sventickui atmintyje išliko metai, kai į Kauną etapais subėjo apie 400 maratonui pasiruošusių bėgikų vien tik iš Pietų Lietuvos: teko net organizuoti iems palapinių stovyklą Santakos parke. „Tai buvo tikrai masinis bėgimas“, – prisi-

Soeikiname

90-ojo jubiliejaus proga nuo širdžiai sveikiname buvusių Mordovijos politinė kalinę Bronę RATKEVIČIENĘ, linkime geros sveikatos, sėkmės ir Dievo palaimos.

LPKTS Varėnos filialas

* * *

Garbingo 75-ojo jubiliejaus proga sveikiname buvusių tremtinį, LPKTS Alytaus filialo tarybos narį Stasią Juozą LABULĮ.

*Lai likę vasaros tebūna Tau auksinės,
Juk širdyje tikrai dar ne rudo,*
Rugpjūciai brandą te į delnus pila,
O laimė tegu jūromis banguos.

Linkime geros sveikatos, prasmingų ilgų gyvenimo metų.

LPKTS Alytaus filialas

* * *

Sveikiname Vyčio Kryžiaus ordino Karininko kryžiaus kavalieriu Albiną KENTRĄ Šilalės Garbės piliečio vardo sutikimo proga.

Linkime Jums stiprybės, o taip pat ateityje nuveikti dar daug gražių ir prasmingų darbų Tėvynės labui.

LPKTS valdyba ir taryba „Tremtinio“ redakcija

* * *

Sveikiname Lietuvos sūnus – buvusių tremtinį, inžinierių Joną BIRŽIŠKĮ, Laisvės kovų dalyvį, buvusį politinį kalinį Albiną KENTRĄ, medicinos mokslų dr. kardiologą, prof. Praną ŠERPYTĮ Šilalės Garbės piliečio vardo suteikimo proga.

Linkime Jums Tėvynės meilės darbus skleisti visiems aplink esantiems. Tegul Tėvynė visada būna svarbiausia.

LPKTS Šilalės filialo taryba

Padėka

Nuoširdus ačiū už pasveikinimą laikraštyje „Tremtinys“, kuris yra atgaiva ir stiprybė mano 100-amečio širdžiai. Ačiū Aukščiausiajam, kad dar matau ir galu skaityti! Prenumeruoju ši puikų ir informatyvų laikraščių ir su nekantrumu laukiu kiekvieno penktadienio.

Sveikatos, stiprybės, gerų darbų redakcijos darbuotojams! Nuoširdžiai dėkoju LGGRTC generalinei direktorei, LPKTS Vilniaus filialo pirminkui, LLKS pirminkui, SODROS darbuotojams už pagerbimą ir šiltus sveikinimus 100-ojo jubiliejaus proga. Dėkoju visiems apsilankiusiems ir skambinusiemis. Labai dėkingas artimiesiems, kaimynams tremtiniams, savo šeimai, ypač žmonelei Vitalijai – kario partizano Antano Kraujelio seserai už kasdieninę globą ir rūpestį.

Su pagarba ir dékingumu –

buvęs Vorkutos kalnys, karys savanoris Juozas Bira

Bėgikai prie šventės aukuro Dubysos slėnyje Jono Sakelio nuotr. minė P. Sventickas. Kitas įsimintinas kartas – kai bėgikus išliko metai, kai į Kauną etapais subėjo apie 400 maratonui pasiruošusių bėgikų vien tik iš Pietų Lietuvos: teko net organizuoti iems palapinių stovyklą Santakos parke. „Tai buvo tikrai masinis bėgimas“, – prisi- timo ir mokslo ministram, ir paklausė: kaip čia yra, kad žili štai bėga, o Lietuvos jaunimas – ne? „Nuo to karto atsirado jaunimo stovyklos, ir jauni bėgikai“, – teigia P. Sventickas.

Ingrida VĖGELYTĖ

Našlaičiu keliai į Lietuvą

Gimiai 1940 metais Šiauliauose. Tėvelis Jonas – ekonomistas, baigęs Kauno universitetą, atsargos karininkas, Šaulių sąjungos ir Tautininkų partijos narys, organizacijos „Jaunoji Lietuva“ Šiaulių skyriaus pirmininko pavaduotojas – su mano mama Elena dirbo banke. 1941 metų birželio 14 dieną mus su mama ištremė į Kalnų Altajaus Ongudajaus rajono Tengos „sovchozą“. Tėveli atskyré ir išvēžė į Rešotų lagerį, kur 1942 metų vasario 19 dieną jis buvo nužudytas tardymo metu.

Mano mama buvo drąsi ir energinga. Kai susirgau, ji nusipirkė „pusę“ karvės ir taip išgelbėjo man gyvybę. Sugerbėjo ir tomis sąlygomis nuvežti mane į kitą miestą, kad padarytų reikalingą operaciją. Kai 1945 metų liepos 23 dieną žuvo mama, likau vienas. Manim rūpinosi Joana Tallat-Kelpšienė.

Visoje šioje nelaimių grandinėje man pasisekė, nes atsirado galimybė mums, našlaičiams, grįžti į Lietuvą. 1947 metais neturėjau né septynerių, tad prisiminimuose remiuosi Birutės Latakaitės-Svilienės liudijimais.

Tą vasarą Birutės sesuo Emilia gavo laišką, kad jos globojamos mergaitės Vandutės Sutaitės laukia atstovas iš Lietuvos ir ją parvežti į tėvynę, o prie jos gali prisidėti ir kiti našlaičiai. Tada susirengėme iš Tengos trise: aš, septyniolikmetė Birutė Latakaitė ir trylikametė Irena Strockytė (vėliau – Butkienė). Abi mergaitės Altajuje paliko savo artimuosius. Tai buvo 1947 metų liepos pabaiga. Birutė Latakaitė-Svilienė iš Lietuvos buvo ištremta dar kartą, o Irena Strockytė-Butkienė sėkmingai išsišlapstė. Jas susiradau Atgimimo metu per televizijos laidą „Veidrodis“, kai buvo paskelbtas mano laiškas. Abi jos dalyvavo mano parsivežtų mamos palaikų laidotuvėse Šiauliuose.

Tuomet reikėjo pasiekti užtūkstančio kilometrų esančią Barnaulą, kur laukė atstovas iš Lietuvos. Išėjome pėsčiomis. Sustabdėme pakeliavingą mašiną. Užlipome ant vilnos maišą, pasidarėme duobelę. Kelias buvo siauras, tad mus pasivijęs kitas sunkvežimis negalėjo aplenksti, o

signalo vairuotojas negirdėjo. Nepadėjo ir mūsų kumštelių daudžumas į kabinos viršu. Galiausiai kareiviai nusprendė praljisti, taranuoja mūsų mašina apvirto. Mergaitės nukrito toliau, o aš nusiritau į griovį po mašina. Taikart likimas manės pasigailėjo. Kaireivai aprékė vairuotoją, bet mašiną atkėlė ir važiavome toliau.

Į Bijską atvažiavome vidurnaktį. Siaip taip praleidę naktį, apie pietus radome kitą mašiną, kuri mus nuvežė į Barnaulą. Cia suradome atstovą iš Lietuvos, kuris mus patalpino įvairių namus, kol surinko našlaičius (ir ne tik juos) iš visų aplinkinių vietovių.

Kryžius Rešotuose, prie 7 lagerio, menamo tėvelio kapo

Tremties vaikai: pirmoje eilėje viduryje – Algimantas Jakučionis, antroje eilėje pirmas iš dešinės – Gintautas Kazlauskas, Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejaus iki-rėjas, trečioje eilėje – Romualdas Baltutis, „Sibiro Alma Mater“ knygų sudarytojas. 1947 metų liepos 13 diena

Grįžusius į Vilnių, mus pristatė į vaikų namus (atrodė, kad Nr. 5), iš kur turėjo paaišti giminės. Kiek atsimenu, beveik paskutinis buvau likęs be globėjų, kol atvažiavo dvi tetos. Mane pasiėmė auginti Kauno rajone gyvenusi tėvelio sesuo Marija Žemaitienė. Pradėjau mokytis Tabariškių septynmetėje mokykloje. Padėjau dirbtį tetos šeimai ūkio darbus, išgyvenaujau ūkio išbuožinimą (nors turėjau tik 14 hektarų, o buožino nuo 20 hektarų ūkius), nes reikėjo suvaryti į „kolchuzus“. Cia daugelį kartų išgyvenome galimų trėmimų baimę. Kažkas apie juos pranešdavo, tada visi išeidavo iš namų, tik aš vienas likdavau jū

saugoti, nes antrą kartą į Sibirą keliauti nesitikėjau. Gyvenome pamiskėje, tai ateidavo pas mus ir partizanai, ir stribai. Vieną kartą prie obels mane pastatė stribai žadėjonusi šauti, nes bandžiau bėgti į kaimą prašytis pagalbos nuo jų veržimosi į mūsų namą. Jų pirštai buvo ilgi... Mačiau koletyvizacijos „aukščiumas“, kai iš bado arklius pakabindavo ant virvių, nes jie nepastovėjo...

Baigęs mokyklą turėjau pradėti mokytis specialybės, nes tetavienė savo dukterių leido į gimnaziją, o aš būčiau buvęs per sunki našta. Istojau į Kauno politechnikumą mokytis kelininko specialybės. Jį

baigiau 1958 metais, pasiėmiau likus į nuo visų paskyrimą, nes vis vien už metų reikėjo eiti į armiją. Išvažiavau dirbtį į Pasvalio kelių statybos ir eksploatacijos rajoną Nr. 27. Nuo to laiko pradėjau gyventi savarankiškai. Iš pradžių dirbau meistru, greitai gavau darbų vykdymo pareigas. Už metų perskaičiau laikraštyje, kad Šiaulių oesteigiamas KPI vakarinis skyrius. Nors niekas manė neskatino, bet mokytis norėjau. Traukė mane į Šiaulių miestas, kuriame buvau gimus ir iš kurio išvežtas į Sibirą. Grįžęs iš Sibiro ten dar nebuvau. Ieškojau tėvų pėdsakų.

Studijuodamas vakarieniam skyriuje, dvejus metus išsisukau nuo tarnybos kariuomenėje, nes kariškiai nesuprato, kaip elgtis su vakarinio skyriaus studentais. Bet po dvejų metų, kai armijai matyt pradėjo smarkiai trūkti karo metais gimus šauktinių, gavau išskymą išvykti į tarnybą. Išvažiavau ieškoti laimės į Kauno politechnikos institutą. Patekau pas rektorių K. Baršauską, kuris išklausės mano argumentų paklausė, ar ne nuo tarnybos kariuomenėje bėg? Teko prisipažinti, bet rektoriaus tai nenustebino, matyt ne pirmas toks buvau. Kaip ir kitus priėmė į dieninį skyrių...

Gali kilti klausimas, kaip man, tremtinui, pavyko taip gana lengvai baigtis aukštajį

mokslą. Matyt likimas, nuskriaudės ir penkerių metų nesulaukus palikės našlaičių, toliau manės pasigailėjo. Labai padėjo globėjų iš pat pradžių sukurtą gudri legendą apie mano praeitį. Atseit, mano šeima, prasidėjus karui, pasitraukė į Rusiją. Tėvas žuvo fronte, mama – perkūnijos metu, stovėdama po medžių. Šis melo ir teisybės mišinys buvo gana iškinantis, ir manimi nėkas nesidomėjo. Nuo verbuotojų į komjaunimą visai lengvai išsisukau, ilgalaiką manės nekalbino ir į partiją...

Baigęs mokslus, grįžau į gimtuosius Šiaulius, kur tikėjausi rasti kokius nors tėvų pėdsakus. Deja, tuo laiku apie praeitį buvo sunku ką nors sužinoti net iš artimų žmonių, nes ir pačiam kurį laiką teko slėpti savo biografiją. Dirbau prie Šiaulių gatvių tiesimo, vėliau projektavau kelius. Atkūrus Nepriklausomybę buvau išrinktas miesto savivaldybės tarybos nariu. Kūrėme „Tremtinio“ klubą, teko prisidėti ir šioje rampoje – prie tremtinių atminimui skirto paminklo įrengimo. Padėjau organizuoti tremtinių palaikų parvezimą į Lietuvą. Su tremtyje viename kambaryste gyvenusio, jums gerai žinomo Romualdo Baltučio pagalba, parsivežiau savo mamos palaikus, o Romualdas – savo tévo. Su grupele tremtinių buvome nuvykę į Rešotų lagerius, kur prie 7-o lagerio esančiose kapinėse pastatėme atsivežtą kryžių. Namų parsivežiau smėlio saujuolę lagerio žemės, kurią išpyliau ant mamos kapo, taip bent simboliskai sujungdamas savo tévus, nes jie labai mylėjo vienas kitą, tačiau kartu gyveno tik dvejus su puse metų...

Buvau Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos atstovas, išrinktas į pirmąją atkurto Lietuvos Šiaulių miesto tarybą. Į vėlesnes tarybas nesibalotirau, nes buvau labai užimtas projektuodamas Lietuvos kelius savo tiesioginiame darbe.

Žmona Elena, buvusi pradinių klasių mokytoja. Užauginome du sūnus – Darių ir Saulių. Abu gyvena ir dirba Šiauliouose.

Dabar iš įvairių archyvų baigiu sudėlioti tėvų biografijas, darau nuo 1861 metų giminės genealoginių medžių. Duo menis paliksiu savo palikuonims, kad jie žinotų, kokias kančias teko iškentėti mūsų tėvams už sunkiai baigtą mokslą, sąžiningą darbą ir meilę Lietuvai. Mano meilę Lietuvai iškiepido dar Altajuje lietuvių moterų jausmingi prisiminimai apie tėvynę kaip pasakų šalį, tikėjimas kad visi grįžime namo ir kad mes, vaikai, būsime Lietuvos ateitis. Tai mūsų mintys išsirežė labai giliai.

Algimantas JAKUČIONIS

Iš tėvelio prisiminimų

1944 metų pabaigoje mano tėveli areštavo ir uždarė Marijampolės kalėjimė. Už ką, jis ir pats nesuprato. Gal už tai, kad tarpukariu buvo eigulys. Kai Prezidentas A. Smetona atvažiuodavo medžioti, jis vadovavo varovams.

Jis pasakojo, kad Marijampolės kalėjimė, viename kvadratiname metre buvo sutalpinti keturi kaliniai. Tuo metu iš Rytprūsių prasiveržė daug vokiečių tankų, priartėjo prie Vilkaviškio. Tarp kalinių buvo mokančių Moržės abėcėlę – kalėjimo sienomis pasigirdo, kad minuojamas kalėjimas. Tėvelis buvo išitinėkės, jei vokiečių kariuomenė būtų priartėjusi prie Marijampolės, raudonieji kalėjimą būtų susprogdinę.

Siojo pasakojimo aš nepamirštu. Idomu, ką galėtų apie tai papasakoti mūsų istorikai. Ar kalėjimą tikrai užminavo, ar tai sugalvojo išsigandę kaliniai? Juk bolševikai galėjo taip padaryti.

1945 metų birželio 29 dieną kaliniai ginkluotų enkavestų su šunimis buvo atvaryti į geležinkelio stotį ir sugrūsti į vagonus. Sąstatui padudėjus, pro vagonų plyšelius pasipylė rašteliai, juose – adresai ir prašymai pranešti arčimiesiems.

Kelionė į Vorkutą metu traukinyje siautėjo sovietiniai plėšikai, kurie iš tėvelio atėmė „burką“ – didelį milinį apsiaustą.

Tėvelis mokėjo siūti batutus, taigi išvengė anglies kasyklų. Barako viršininkas įsakė pasiūti jam aulinis batus. Pasiuvo. Labai patiko ir už tai padovanojo amerikietiškų konservų dėžutę. Kai tremtiniai sumigo, sugalvojo nors truputėli paragauti ir... nė nepajuto, kaip konservų dėžutę ištušėjo.

Nors ir alkani tremtiniai lietuvių užtraukdavo dainą. Viršininkas leisdavo dainuoti, tik matyt, vengdamas aukštesnių, negarsiai. Tikriausiai nemokėdami mūsų kalbos, nuogąstavo, kad nepasiūrstų koks nors antisovietinis žodis.

Man, vaikui, baisi atrodė ta šalis, kurioje badiaujančiems kankiniams draudžiamai garsiai dainuoti. Ir dar ištrigo atmintin vienas pasaikojimas.

Varė būri „zekų“ į darbą. Vienas iš būrio, neapsikenčias, kažką pasakė. Visus pradėjo tardyti, kankinti, ir matyt, kažkas išdavė. Pasivedėjo vargšelį truputį į šalį – trinktelėjo šūvis. Gyvieji tylūs buvo nuvaryti toliau.

Tai tokia komunistinio rojaus tikrovė.

Juozas KUČINSKAS

Romas Rusteika

1931–2013

Gimė Šakių apskrityje. Vaikystė nelepiro: anksti neteko tėvo, ūkio darbai teko jam. Neturėjo galimybės siekti mokslo, baigė tik pradžios mokyklą.

Šios kartos žmonėms teko patirti karo baimus, po karo buvo ypač sunku. Tai patyrė ir Romas. Būdamas paauglys bendravo su Žalgiario rinktinės partizanais. Padėjo kuo galėdamas, slėpė juos. Metai éjo, susipažino su patinkančia mergina, sukûrė šeimą. Apsigynė Marijampoléje. Dirbo įvairius darbus: vairuotoju, gaisrininku, fotografu. Sulaukė sūnaus, užaugino, išleido į mokslą. Susirgus žmonai septynerius metus ją slaugė.

Prasidėjus Atgimimui iš Jungė į veiklą. Istojo į LPKTS Marijampolés skyrių. Visą laiką buvo renkamas Tarybos nariu. Aktyviai dirbo Paspriešinimo istorijos komitete. Jis – daugelio žuvusių partizanų vietų įamžinimo organizatorius, pats dirbo ne tik Marijampolés savivaldybės teritorijoje, bet visoje Tauro partizanų apygardoje statant paminklus bei atminimo ženklus, vėliau prižiūrėjo aplinką. Didelį darbą dirbo kelis metus nustatinėdamas partizanų žuvimo vietų koordinates.

Romui Rusteikai suteiktas Laisvés kovų dalyvio statusas, apdovanotas daugeliu padėkos raštų, Šv. Jurgio Marijampolés globėjo ordinu,

Pro memoria

LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“, LLK sajūdžio medaliu.

Liko dar daug numatyti, bet nebaitgūt darbų...

Nuoširdžiai užjaučiame sūnų ir visus artimuosius.

Liūdi bendramintės:
Julija Stankevičienė,
Aldona Vilutienė,
Alva Sidaravičienė

ILSEKITES RAMYBEJE

Monsinjoras Jonas Gedvila

1922–2013

Eidamas 91-uosius metus, liepos 29-ają, mirė ilgametis įvairių Klaipėdos parapijų klebonas, nusipelnęs kunigas monsinjoras Jonas Gedvila.

Jo likimas panašus į daugelio Lietuvos kunigų. Suimtas klebonaujant Klaipėdos Kristaus Karaliaus bažnyčioje. 1953 m. LSSR Aukščiausiojo teismo nuteistas 25 m. lagerių, (vėliau bausmė pakeista į 10 m.). Kalėjo Ustvymlage, Komijoje. Išleistas 1956 m.

1991–2002 metais tarnavo Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės parapijoje. Buvo Klaipėdos dekanas.

Su Klaipėdos buvusiais politiniais kalinius ir tremtiniais jį siejo ypatingi ryšiai. Gerais suprasdamais grįžusius iš tremties ir lagerių žmonių dvasinę būseną, buvo nuoširdus jų globėjas ir rėmėjas, savo dalyvavimui jų renginiuose, malda ir įtaigū žodžiu gaivino jų sielas.

„Dėkoju Viešpačiui Dievui, kad mane pašaukė ir vedė kuniystės kelio. Tebūnė Dievui garbė per amžius“, – tai monsinjoro Jono Gedvilos žodžiai.

Palaidotės Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčios šventoriuje.

Nuoširdžiai užjaučiame gimines ir artimuosius.

Klaipėdos PKT sąjunga

Skelbimai

Rugpjūčio 23 d. (penktadienį) Europos stalinizmo ir nacizmo aukų atminimo ir „Baltijos kelio“ dienos paminėjimas Kaune:

12 val. šv. Mišios Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje.

12.45 val. Vytauto Didžiojo karo muziejaus kariliono varpu muzikos koncertas (skambina Julius Vilnonis).

13 val. iškilmingas minėjimas Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje. Dalyvaus Kauno miesto vadovai, gros Kauno muzikos ansamblis „Ainiai“, solistai Gitana Lapinskaitė, Rytis Janilionis.

Rugpjūčio 24 d. (šeštadienį) Telšių r. Varniuose paminėsime paskutinio Žemaičių apygardos vado, LLKS vyriausios vadovybės tarybos nario žūties 60-ąsias metines. **11 val.** Šv. Aleksandro bažnyčioje bus aukojuamos šv. Mišios už laisvę ir žuvusiuosius (Varniai). **12.30 val.** eisena į buvusios NKVD būstinės teritoriją. **13 val.** paminklo V. Montvydui-Žemaičiui atidengimas. Mitingas, skirtas Žemaičių apygardos sunaikinimo 60-osioms metinėms paminėti. Pabendravimas prie kareiviškos košės.

Rugpjūčio 31 d. (šeštadienį) bus šventinamas paminklas 1945 m. žuvusiems trims Algimanto apygardos partizanams. **12 val.** šv. Mišios Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje Kavarske, Anykščių r. Po pamaldų vyksime į Drabužių kaimą, kur pastatytas paminklas.

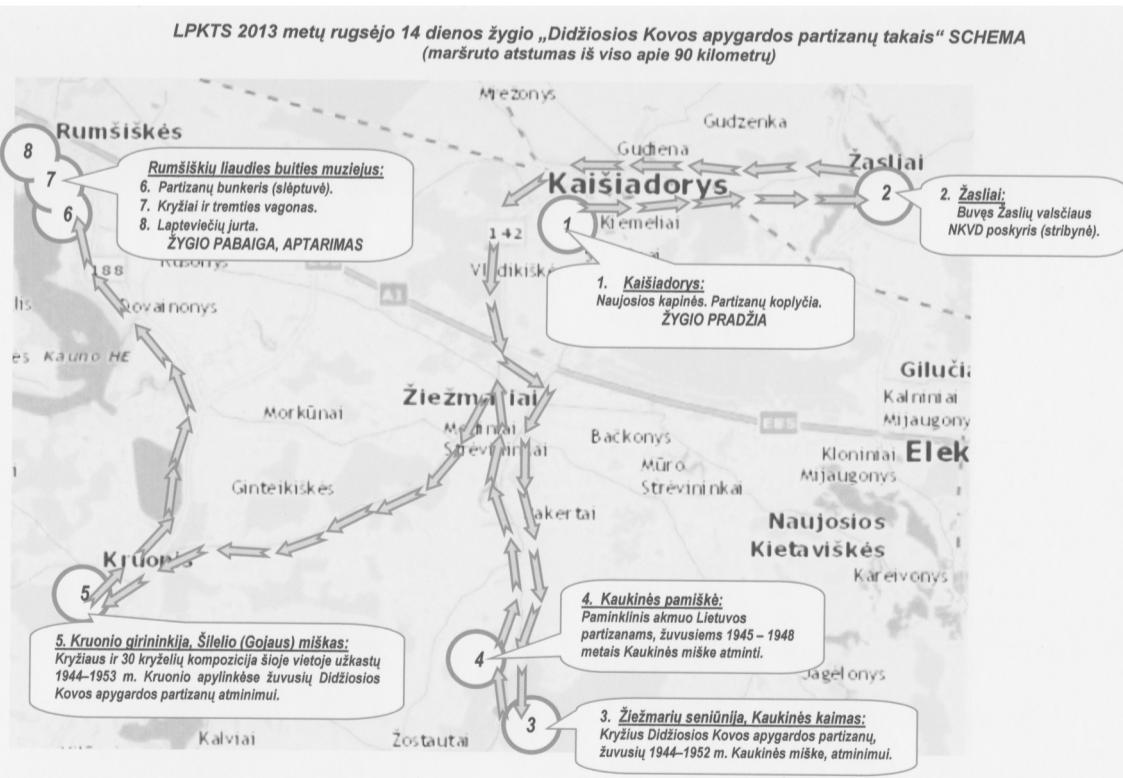
Buvusius politinius kalinius, tremtinius, Laisvés kovų dalyvius su šeimomis kviečiame dalyvauti spalio 12 d. (šeštadienį) Kauno sporto halėje (Perkūno al. 5) įvyksiančioje jubiliejineje 25-mečio šventėje.

Prašome visus buvusius politinius kalinius, tremtinius, Laisvés kovų dalyvius, dalyvavusius 1988 metais Kauno sporto halėje vyksime pirmajame suvažiavime, pareikšti apie apsisprendimą dalyvauti šiemet vyksiančioje šventėje ir užsiregistrnuoti LPKTS filialų būstinėse (pagal gyvenamają vietą).

LPKTS valdyba

Informuojame

Knygu tremties ir rezistencijos tematika galite įsigyti LPKTS būstinės knygynelyje, Kaune, Laisvés al. 39.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.

L.e.p. redaktorė

Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvés al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@zebra.lt

Projektą „Lietuvos Laisvés kovų, tremties ir tautos

netekėlių atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB

„Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Offsetinė spauda 2 sp. lankai.

Kaina 2 Lt

SPAUDOS,

RADIO IR

TELEVIZIJOS

RĒMIMO

FONDAS

Tiražas 2600. Užs. Nr.

Apsisprendimas – netarnauti jokiemis okupantams

(atkelta iš 7 psl.)

Tuo metu pas Kyguoli buvo mano šešiolikmetis brolis Jonas, du kaimyno sūnūs Alfonas ir Albinas. Jie, prasidėjus gaisrui, išbėgo į kiemą. Vokiečių kareiviai visus tris sušaudė. Be to padegė ir mūsų kluoną bei tvartą. Sudegė kuliamoji mašina, daug ūkiško inventoriaus, tvarte – šešios didelės kiaulės ir keturi paršai.

1944 metais frontas vėl atslinko į Lietuvą. Mane pagavo vokiečių kareiviai ir su grupe vyrų nuvežė už Alytaus apkasų kasti. Apgyvendino ūkininko kluone. Seimininkai man pasakė nugirstą paslapštį: vokiečiai ketina apkasą kasėjus apginkluoti ir traukdamiesi palikti priedangai. Pabėgome – apie 40 vyrų.

1944 metų rugpjūtį sugrižo sovietų armija. Vietosvyrus vertė dirbtį aerodromo statybose prie Simno. Buvo paskelbta ir prievarinė mobilizacija į armiją. Aš turėjau nusistatymą jokiems okupantams niekur nepadėti, slėptuvę buvau įsirengęs dar nacių okupacijos metu. Mūsų kaimynai broliai Sakalauskai buvo verčiami eiti į armiją. Albinas Sakalauskas išėjo į partizanus ir žuvo. Brolis Petras išsivežė nuvėrė stribai. Sugrižo jis tik kurai pasibaigus.

Kartą mano brolis Bronius nuėjo į mišką prisipjauti rykstelių šluotoms. Ten jį sugavo stribai ir enkavedistai. Kamaninėje apie mane – kur aš slapsausi, ar prilausau partizanų grupei. Išykę stribai pradėjo broli mušti ir spardytis. Atgavęs sąmonę, pajuto, kad buvo apipiltas šaltu vandeniu (netoli teko upelis). Kankynė prasidėjo iš naujo. Po to jį įmetė į sunkvežimį ir atvežė į sodybą išmetė kie me. Brolis nepajégė kalbėti. Nutos dienos jis tapo neigaliu, jam buvo pažeisti plaučiai, sutriko nervų sistema. Galutinai pablogėjus sveikatai, jis mirė 1960-aisiais, būdamas tik 32 metų.

Pasibaigus karui išgirdau apie amnestiją, prisistačiau Simno valdžiai, užsiregistravau. Slėptuvės dar nepanaikinai, kad galėčiau vėl ja pasinaudoti. 1948 metais pasklidio gandas apie stambų ūkininkų nubuožinimą. Mes įtaisėme slėptuvę kiaulėms, dalį arklių, karvių, avii slėpēme nuošalioje ganykloje. Atvažiavo Simno valsčiaus mokesčių inspektorius, suskaičiavo gyvulius, kaip buožėms uždėjo didelius mokesčius. Praėjus gal kiek daugiau nei mėnesiui vėl atvažiavo inspektorius su stribais ir, kas buvo surašyta nubuožinimo akte, viską išsigabeno.

Kita mokesčių inspektorė – Kupriūnienė man pasakė, kuriuos žmones numatoma ištremti. Ne visi žmonės patikė-

jo išpėjimais. Tėvus ir paliegu si brolį Bronių išvežiau pas Sakalauskus į Metelių kaimą Lazdijų rajone. 1949 metų kovą seserį Veroniką stribai surado pas kaimyną ir išvežė. Perspėjau Prano Kyguolio šeimą. Jo dvi seserys pasislėpė, o ji patį su žmona ir tévais išvežė. Aš slapsčiausi Metelių kaime pas Andrių Gardžiulį, vėliau pas Aldoną Jakimavičienę. Vėliau išsitaiciau Marijampolėje.

1951 metų pabaigoje į tėviškė sugrižo tévai, ligotas brolis Bronius ir seserys Valė bei Anelė su šeimomis. 1952 metais vėl apsilankė Simno stribai ir atėmė visus gyvulius: karvę, kiaulę, avį ir ožką. Po dviejų mėnesių stribai vėl pasirodė. Visus namiškius su vaikais išvarė iš namo lauk, po kiemą išmétė baldus. Didelį namą, statytą prieš pat karą, išsiardė ir išsivežė į Simną. Jį pastatė Simne Alytaus ir Birutės gatvių sankryžoje. To namo ligšiol negalime atsiimti. Sodyboje likę namiškiai turėjo gyventi sename sutrėšusiame svirne. Sodyboje augusius medžius tie patys Simno stribai išskarto ir išsivežė.

1977–1979 metais buvau išitraukės į pogrindinį darbą – „Lietuvos Kataliku Bažnyčios Kronikos“ platinimą. Ją skaičiusieji marijampoliečiai manės neišdavė. Platinant „LKB“ teko daug važinėti, susitikinėti su kai kuriais kuniagais. Pagaliau pasikvietė saugumo tardytojas. Po griežto pokalbio saugume, kunigas Vytautas Būda mane perspėjo, kad saugumiečiai manęs iš savo akiračio neišleis ir patarė būti atsargiam.

Pagaliau – Atgimimas. 1989 metų rugsėjį nuo Igliskelių stribynės į naujašias Marijampolės kapines iškilmingai perlaidojome 40 žuvusių partizanų palaikus. Po gedulingų šv. Mišių Šv. Mykolo Arkangelo bazilikoje eiseną į kapines kurį laiką negalėjo pajudėti, nes vien neatsirado žmogaus, kuris prie kye neštų Tautinę vėliavą. Nors buvau senas ir ligotas, pamėiau šventą tautos simbolį ir nešiau jį iki kapinių.

Man atrodo, kad tuomet dar veikė baimės, iki šios dienos tebeveikia dar kitas – pykčio, priešiškumo barjeras. 1981 metais, kai pensininkų šeimoms buvo skirtomas kuras, tarybos pirmininkas šiurkščiai atrėzė, kad „banditų“ šeimai angliai nebūs. Atkūrus Neprikalauomybę, kurį laiką dirbau kiemsargiu. Greitai pastebėjau, kad tokie, kaip aš – renkantis piliecių parašus po įvairiomis patriotinėmis iniciatyvomis, mažai kur pageidaujamai.

Parengė
Aleksandras JAKUBONIS

Televizijos programa

Rugpjūčio 26 – rugsėjo 1 d.

LRT

Pirmadienis, rugpjūčio 26 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.).
10.00 Stilius. Gyvenimas (k.). 11.00 LRT vasaros studija. 12.00 „Namelis prerijoje“ Ser. 13.00 Žinios. 13.10 Laba diena, Lietuva. 15.00 LRT radijo žinios. 15.10 „Užrašai apie Šerloką Holmsą“ Ser. 17.15 „Kobra 11“ Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“ Ser. 19.45 Nacionalinė paiešku tarnyba. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.00 „Rojus Lietuvoj“ Ser. 21.30 Emigrantai. Pertr.- 22.00 Perlas. 22.30 „Scientologija. Neskelbti faktai“ Dok.f. 2009. Australija. 23.30 Vakaro žinios. 23.45 „Užrašai apie Šerloką Holmsą“ (k.).

Antradienis, rugpjūčio 27 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.).
10.00 „Komisaras Reksas“ (k.). 11.00 LRT vasaros studija. 12.00 „Namelis prerijoje“ Ser. 13.00 Žinios. 13.10 Laba diena, Lietuva. 15.00 LRT radijo žinios. 15.10 „Šerloko Holmo nuotykiai. Šantažo karalius“ Detekt. 1992. D.Britanija. 17.15 „Kobra 11“ Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“ Ser. 19.45 Nacionalinė paiešku tarnyba. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.00 „Rojus Lietuvoj“ Ser. 21.30 Emigrantai. Pertr.- 22.00 Perlas. 22.30 Nacionalinė paiešku tarnyba. 23.45 Vakaro žinios. 0.00 „Šerloko Holmo nuotykiai. Šantažo karalius“ (k.).

Trečiadienis, rugpjūčio 28 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.).
10.00 „Komisaras Reksas“ (k.). 11.00 LRT vasaros studija. 12.00 „Namelis prerijoje“ Ser. 13.00 Žinios. 13.10 Laba diena, Lietuva. 15.00 LRT radijo žinios. 15.10 „Šerloko Holmo nuotykiai. Pasakutinis vamprys“ Detekt. 1993. D.Britanija. 17.15 „Kobra 11“ Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“ Ser. 19.45 Stilius. Namai. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.00 „Rojus Lietuvoj“ Ser. 21.30 Teisėžinoti. Pertr.- 22.00 Perlas. 22.30 „Igamta“ Dok. 23.00 KINFO. 23.30 Žinios. 23.45 „Šerloko Holmo nuotykiai. Paskutinis vamprys“ (k.).

Ketvirtadienis, rugpjūčio 29 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.).
10.00 „Komisaras Reksas“ (k.). 11.00 LRT vasaros studija. 12.00 „Namelis prerijoje“ Ser. 13.00 Žinios. 13.10 Laba diena, Lietuva. 15.00 LRT radijo žinios. 15.10 „Šerloko Holmo nuotykiai. Kilmungasis viengungis“ Detekt. 1993. D.Britanija. 17.15 „Kobra 11“ Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Komisaras Reksas“ Ser. 19.45 Stilius. Veidai. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.00 Klausimėlis.lt. 21.25 Futbolas. UEFA Europos lygos atranka. VMFD „Žalgiris“ – „FC Salzburg“ Pertr.- 22.00 Perlas. 23.30 Vakaro žinios. 23.45 „Šerloko Holmo nuotykiai. Kilmungasis viengungis“ (k.).

Pentadienis, rugpjūčio 30 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.).
10.00 „Komisaras Reksas“ (k.). 11.00 LRT vasaros studija. 12.00 „Namelis prerijoje“ Ser. 13.00 Žinios. 13.10 Laba diena, Lietuva. 15.00 LRT radijo žinios. 15.10 „Prisiminimai apie Šerloką Holmsą“ Ser. 17.15 „Kobra 11“ Ser. 18.15 Šiandien. 18.30 „Frosto prisilietais“ Ser. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.00 Duokim garo! Pertr.- 22.00 Perlas. 23.00 „Prisiminimai apie Šerloką Holmsą“ (k.). 1.00 Bardų festivalis „Akacijų alėja 2013“ 4d.

Šeštadienis, rugpjūčio 31 d.

6.00 Stilius. Namai (k.). 6.35 Stilius. Veidai (k.).
7.15 Nacionalinė paiešku tarnyba (k.). 8.30 Gimtoji žemė. 9.00 Animacija. 10.00 Gustavo enciklopedija. 10.30 Ryto suktinis su Z.Kelmickaitė. 11.30 Septynios Kauno dienos. 12.00 Mūsų miesteliai. Dusetos. 13.00 „Chirurgijos istorija. Kruvinā pradžia“ Dok. 14.00 „Mis Marpl. Žudyti lengva“ Ser. 16.00 Žinios. 16.10 Svekinimų koncertas. 18.30 „Frosto prisilietais“ Ser. 20.25 Perlas. 20.30 Panorama. 21.00 „Auksinio balso“ praėjusio sezono akimirkos. 23.00 „Holvudo mamytės paslaptis“ Trileris. 2004. JAV.

Sekmadienis, rugsėjo 1 d.

6.00 Emigrantai (k.). 7.00 Ryto suktinis su Z.Kelmickaitė (k.). 8.00 Girių horizontai. 8.30 Kaimo akademija. 9.00 Animacija. 10.00 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 11.30 „Šiaurietiškas būdas“ Dok. 12.00 Vėliavų pakėlimo ceremonija. 12.30 Šv. Mišios, skirtos Laisvės dienos 20-mečiui paminėti. 13.30 „Ir ateis ta diena. Baltijos kelias“ 1989. Dok.f. 14.00 „Mis Marpl. Kodėl nepaklausė Evans?“ Ser. 16.00 Žinios. 16.10 „Rekso jaunystė. Mažasis komisaras“ Krim. komedija. 1997. Vokietija. 18.15 Festivalis „Laumės juosta 2013“ 20.30 Panorama. 20.45 Savaitė. 21.15 „Valkirija“ Istorinis karinis trileris. 2008. JAV. 23.30 „Auksinio balso“ praėjusio sezono akimirkos. (k.).

LRT kultūra

Pirmadienis

8.00 Gustavo enciklopedija. 8.30 Keliaukim! 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 J.F. Halevy opera „Žyde“ (k.). 14.10 Pagauk kampą. 14.45 Kai aš mažas buvau (k.). 15.30 Žinios (k.). 15.40 Laba diena, Lietuva (k.). 17.15 Vizijos ir tikrovė. VU reformos XVIIIa. 18.00 Trembita. 18.15 Svečių ekspresas. 18.45 Mūsų miesteliai. Balninkai. 2d. 19.30 „Mis Marpl. Rugiai iškenėjė“ Ser. 21.00 J. Šeduikytės koncertas „Breaking The Line“ 22.30 „Mano geriausias priesas“ Drama. 2011. Austrija. 0.10 Panorama (k.). 0.40 Renkasi geriausieji (k.).

Antradienis

8.00 Tele biim-bam. 8.30 Laiko ženklai (k.). 09.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 Muzika gyvai (k.). 13.00 Mūsų miesteliai (k.). 13.50 Prisiminkime. Dainuoją E. Čiudakova. 14.00 Amžių šešeliuose (k.). 14.45 Muzikos istorijos (k.). 15.30 Žinios (k.). 15.40 Laba diena, Lietuva (k.). 17.15 Būtasis laikas. Aktorė U. Babickaitė-Graičiūnienė. 18.00 Vilniaus albumas. 18.15 Gimtoji žemė. 18.45 Septynios Kauno dienos. 19.30 L.Bielinio knygos „Prezidentė. Antra knyga“ pristatymas. 20.20 Tarptautinis menų čempionatas „ART-O-THLON“ 22.00 LRT aukso fondas. „Nuoširdumas“ 1987. TV f. 23.35 „Saulės dovanos“ Dok. 0.00 Panorama (k.). 0.30 Svečių ekspresas. 0.55 Pagauk kampą (k.).

Trečiadienis

8.00 Animacija. 8.30 Gimtoji žemė. 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 „Saulės dovanos“ (k.). 12.00 Tarptautinis menų čempionatas „ART-O-THLON“ (k.). 13.40 Septynios Kauno dienos. 14.20 Rašytojų klube (k.). 15.30 Žinios (k.). 15.40 Laba diena, Lietuva (k.). 17.15 Laiko portretai. Karščiuojančios dainos. Aktorė A. Bendoriūtė. 18.00 Rusų gatvė. 18.15 Girių horizontai. 18.45 Emigrantai. 19.30 Lyderiai. 20.15 Liaudies kinas. „Ko verkė pušys“ 1977. Vaid.f. 21.35 Fotografijos istorija arba istorija fotografijoje. Vilnius ir jo fotografai. 22.00 Prisiminkime. Skambina B. Davarionas. 22.10 „Vanduo“ Drama. 2005. Indija. 0.00 Panorama (k.). 0.30 L.Bielinio knygos „Prezidentė. Antra knyga“ pristatymas (k.).

Ketvirtadienis

8.00 Gustavo enciklopedija. 8.30 Girių horizontai. 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 L.Bielinio knygos „Prezidentė. Antra knyga“ pristatymas (k.). 12.20 Prisiminkime (k.). 12.35 G.Kuprevičiaus miuziklas „Veronika“ (k.). 14.00 Vizijos ir tikrovė (k.). 14.45 Būtasis laikas (k.). 15.30 Žinios (k.). 15.40 Laba diena, Lietuva (k.). 17.15 Be pykčio. 18.00 Menora. 18.15 Kaimo akademija. 18.45 Asistentas vienai dienai. 19.30 P. Čaikovskis. Koncertas fortepijonui ir orkestrui NR.1, b-moll, op.23. 21.00 Muzikos svetainė. B.Eifmano teatras. 22.00 LNOBT spektaklis. B.Eifmano baletas „Broliai Karamazovai“. 23.00 Lietuvių dokumentika. „Viza namo“ 2011. Dok. 0.00 Panorama (k.). 0.30 Liaudies kinas. „Ko verkė pušys“ (k.).

Pentadienis

8.00 Animacija. 8.30 Kaimo akademija. 9.00 Labas rytas, Lietuva (k.). 11.30 Asistentas vienai dienai (k.). 12.15 Debiutas. Kvintetas „Modus“ 12.30 J. Šeduikytės koncertas „Breaking The Line“ (k.). 14.00 Laiko portretai (k.). 14.